

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2013. godina. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund) i nije obavezujući za Sud. Više informacija može se pronaći u punoj izjavi o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informator o sudskoj praksi Suda br. 155

Avgust - septembar 2012. godine

Nada protiv Švajcarske [GC] - 10593/08

Presuda 12.9.2012 [GC]

Član 8

Član 8-1

Poštovanje porodičnog života

Poštovanje privatnog života

Zabrana putovanja kroz zemlju koja okružuje enklavu, po zakonodavstvu kojim se sprovode Rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija: *utvrđena povreda*

Član 1

Jurisdikcija država

Jurisdikcija u odnosu na stanovnike područja u enklavi koji su djelotvorno spriječeni da putuju zbog sprovođenja Rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija od strane tužene države.

Član 5

Član 5-1

Lišenje slobode

Zabrana putovanja kroz zemlju koja okružuje enklavu: *neprihvatljiva*

Činjenice – Švajcarska Savezna uredba o Talibanima donesena je u skladu sa nekoliko rezolucija Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija. Svojim dejstvom ona je spriječila podnosioca predstavke, državljanina Egipta, da uđe ili putuje kroz Švajcarsku zbog činjenice da se njegovo ime nalazilo na listi koja je priložena uz listu Odbora za sankcije Savjeta bezbjednosti UN na koju su lica osumnjičena za

povezanost sa Talibanima i al-Kaidom (u daljem tekstu: lista). Podnosilac predstavke živio je u enklavi *Campione d'Italia*, italijanskoj enklavi od oko 1,6 kvadratnih kilometara koja je okružena švajcarskim kantonom Ticino i odvojena od ostatka Italije jezerom. Podnosilac predstavke tvrdio je da mu je ovo ograničenje otežalo da napusti enklavu i da vidi svoje prijatelje i porodicu i da je dovelo do toga da on trpi zbog nemogućnosti da dobije odgovarajuće medicinsko liječenje za svoje zdravstvene probleme. Podnosilac predstavke dalje je naveo da mu je bilo teško da ukloni svoje ime iz pomenute Uredbe, čak i nakon što su švajcarski istražitelji utvrdili da su optužbe protiv njega bile bez dokaza.

Pravo

(a) *Prethodni prigovori* – Tužena Vlada navela je da je predstavka bila neprihvatljiva po nekoliko osnova. Naime, da je ona nespojiva *ratione personae* i *ratione materiae* sa Konvencijom, da podnosilac predstavke nije imao status "žrtve", i da podnosilac predstavke nije iscrpio sve domaće pravne lijekove. Sud je priključio ispitivanje pitanja kompatibilnosti *ratione materiae* ispitivanju merituma. Što se tiče ostatka prethodnih prigovora Sud je našao sljedeće:

(i) *Kompatibilnost ratione personae*: Sud nije mogao da potvrdi argument da mjere koje preduzimaju države članice Ujedinjenih nacija da bi sprovele relevantne rezolucije Savjeta bezbjednosti mogu da se pripišu toj organizaciji, a ne tuženoj državi. Za razliku od stava u predmetu *Behrami i Behrami protiv Francuske*,* u kome su sporna činjenja i nečinjenja mogla da se pripišu organima UN, relevantne rezolucije u ovom predmetu iziskivale su od država da djeluju u svoje ime i da ih sprovedu na nacionalnom nivou. Mjere koje su uvedene rezolucijama Savjeta bezbjednosti sprovedene su na domaćem nivou kroz Uredbu Saveznog savjeta i zahtjeve podnosioca predstavke za ukidanjem zabrane za ulazak na teritoriju Švajcarske odbile su švajcarske vlasti. Činjenja i nečinjenja o kojima je riječ zato se mogu pripisati Švajcarskoj i takva su da se može da se govori o njenoj odgovornosti.

Zaključak: prethodni prigovor odbijen (jednoglasno).

(ii) *Status žrtve*: Ukidanje sankcija više od šest godina nakon što su uvedene, ne može se smatrati priznanjem Vlade da je povrijedila Konvenciju, a nije došlo ni do bilo kakvog pravnog zadovoljenja u smislu sudske prakse Suda. Shodno tome, podnosilac predstavke i dalje bi mogao da tvrdi da je žrtva navodne povrede.

Zaključak: prethodni prigovor odbijen (jednoglasno).

(iii) *Iscrpljivanje domaćih pravnih lijekova*: Sud konstatuje da se podnosilac predstavke nije ožalio na odbijanje da mu se prihvati zahtjev za izuzeće od režima sankcija i da u dva navrata nije iskoristio izuzeća koja su mu data. Međutim, čak i ako se pretpostavi da su ta izuzeća ublažila određene efekte režima tako što su mu omogućila da privremeno napusti enklavu iz određenih razloga, Sud je stanovišta da je pitanje izuzeća dio šire situacije čiji korjeni leže u činjenici da su švajcarske vlasti dodale ime podnosioca predstavke na listu koja je u prilogu Uredbi o Talibanima, koja se bazira na listi UN. Konstatujući da je podnosilac predstavke bez uspjeha podnio mnogo zahtjeva nacionalnim vlastima za brisanje njegovog imena sa ove liste i da je Savezni sud odbio njegovu žalbu bez ispitivanja merituma njegove pritužbe po Konvenciji, Sud je zauzeo stav da je podnosilac predstavke iscrpio domaće pravne lijekove koji se odnose na režim sankcija u cjelini u odnosu na njegove pritužbe po članu 5 i članu 8 Konvencije. Sud je ispitivanju merituma priključio prigovor da podnosilac predstavke nije iscrpio domaće pravne lijekove u odnosu na njegovu pritužbu po članu 13.

Zaključak: prethodni prigovor odbijen (jednoglasno).

(b) *Meritum* – Član 8: Sporne mjere dovele su do toga da podnosilac predstavke bude u ograničenom području najmanje šest godina i bio je spriječen ili mu je bar otežano da se konsultuje sa liječnicima u Italiji ili Švajcarskoj i da posjećuje svoje prijatelje i porodicu. Dakle, došlo je do zadiranja u prava podnosioca predstavke na privatni i porodični život. Ove mjere su imale dovoljan pravni osnov i imale su legitimne ciljeve da se spriječi krivično djelo i da se doprinese nacionalnoj bezbjednosti i javnoj sigurnosti.

Sud je zatim razmatrao da li je to zadiranje bilo opravdano. Sud je ponovio da je Strana ugovornica po članu 1 Konvencije odgovorna za sva činjenja i nečinjenja svojih organa bez obzira na to da li ta činjenja ili nečinjenja jesu posljedica domaćeg prava ili potrebe da se ispune međunarodne zakonske obaveze. Kada je ispitivao odnos između Konvencije i rezolucija Savjeta bezbjednosti, Sud je u predmetu *Al-Jedda protiv Ujedinjenog Kraljevstva*** našao da mora da postoji pretpostavka da Savjet bezbjednosti ne namjerava da nametne državama članicama obavezu da povrijede temeljne principe ljudskih prava i da se može očekivati da se upotrijebe jasne i eksplicitne formulacije ako bi Savjet bezbjednosti imao za cilj da države preduzmu konkretne mjere koje bi bile u sukobu sa njihovim obavezama po međunarodnom humanitarnom pravu. U ovom predmetu, međutim, ta pretpostavka je oborena pošto se po Rezoluciji 1390 (2002) izričito traži da države spriječe pojedince sa liste da uđu na njihovu teritoriju ili da se tu nalaze u tranzitu.

Ipak, Povelja UN ne nameće državama nikakav konkretan model za sprovođenje rezolucija koje usvoji Savjet bezbjednosti po Poglavlju VII, već im daje da slobodno izaberu neki od raznih mogućih modela za transponovanje tih rezolucija u njihov domaći pravni poredak. Shodno tome, Švajcarska jeste uživala ograničenu ali stvarnu širinu u sprovođenju relevantnih obavezujućih rezolucija. Sud je dalje razmotrio da li su mjere koje su preduzeli švajcarski organi bile srazmjerne s obzirom na pomenutu širinu. Sud je našao da je iznenađujuće da švajcarski organi očito nisu obavijestili Komitet za sankcije do septembra 2009. godine o nalazima Saveznog tužioca iz maja 2005. godine da su optužbe protiv podnosioca predstavke sasvim jasno neosnovane: brže saopštavanje zaključaka istražnih organa moglo je dovesti do toga da se ime podnosioca predstavke izbriše sa liste UN značajno ranije. Što se tiče obima zabrane, ona je sprečavala podnosioca predstavke ne samo da uđe u Švajcarsku, već i da uopšte napusti Campione d'Italia, pošto je to enklava, pa čak i da putuje u bilo koji drugi dio Italije, zemlje čiji je podnosilac predstavke bio državljanin. Tu je takođe i medicinski aspekt ovog predmeta koji nije trebalo podcijeniti: podnosiocu predstavke koji je rođen 1931. godine i koji je imao zdravstvenih problema, odbijeno je niz zahtjeva koje je predao za izuzeće od zabrane na ulazak i tranzit iz medicinskih razloga ili u vezi sa sudskim postupkom. A švajcarske vlasti nisu mu ponudile pomoć u traženju širokog izuzeća od zabrane s obzirom na njegovu konkretnu situaciju. Iako je tačno da Švajcarska nije odgovorna za to što se ime podnosioca predstavke našlo na listi i da, pošto Švajcarska nije bila ni država njegovog državljanstva ni njegovo prebivalište, ona nije bila nadležna da se obrati Odboru za sankcije da bi njegovo ime bilo skinuto sa liste, švajcarske vlasti izgleda nikada nisu ni pokušale da podstaknu Italiju da preduzme takvu radnju niti ponudile svoju pomoć za te svrhe. Sud je smatrao u vezi sa tim da oni nisu u dovoljnoj mjeri uzeli u obzir stvarnu situaciju u ovom predmetu, naročito jedinstvenu situaciju podnosioca predstavke geografski gledano i značajno trajanje mjera. Tužena država nije mogla validno da se ograniči na to da se oslanjala na obavezujuću prirodu rezolucija Savjeta bezbjednosti, već je trebalo da uvjeri Sud da je preduzela - ili pokušala da preduzme - sve moguće mjere da bi režim sankcija prilagodila pojedinačnoj situaciji podnosioca predstavke. Taj

nalaz oslobodio je Sud od određenja po pitanju hijerarhije između obaveza po Konvenciji s jedne i po Povelji UN sa druge strane. Tužena Vlada nije uspjela da pokaže da su pokušali, koliko god je moguće, da usaglasе obaveze koje su smatrali međusobno nesaglasnima. Njihov prethodni prigovor da je predstavka bila nespojiva *ratione materiae* sa Konvencijom stoga je odbijen. Uzevši u obzir sve okolnosti, ograničenja izrečena na slobodu kretanja podnosioca predstavke u značajnom vremenskom periodu nisu predstavljala pravičnu ravnotežu između njegovog prava na zaštitu privatnog i porodičnog života i legitimnih ciljeva koji su se željeli postići.

Zaključak: utvrđena povreda (jednoglasno).

Član 13: Sud konstatuje da je podnosilac predstavke bio u mogućnosti da se obrati državnim organima da mu se ime obriše sa liste i da je to moglo da mu pruži pravno zadovoljenje za njegove pritužbe po Konvenciji. Međutim, ti organi nisu ispitali njegove pritužbe u meritumu. Konkretno, Savezni sud zauzeo je stav da iako može da potvrdi da li Švajcarsku obavezuju rezolucije Savjeta bezbjednosti, on ne može da ukine sankcije koje su uvedene podnosiocu predstavke na osnovu toga što se njima nisu poštovala ljudska prava. Savezni sud, štaviše, izričito je potvrdio da postupak skidanja sa liste na nivou Ujedinjenih nacija nije mogao da se smatra djelotvornim pravnim lijekom u okviru značenja člana 13 Konvencije.

Zaključak: utvrđena povreda (jednoglasno).

Član 5 stav 1: Iako su se ograničenja slobode kretanja podnosioca predstavke zadržala značajan vremenski period, područje u koje mu nije dozvoljeno da putuje bilo je teritorija treće države koja je, po međunarodnom pravu, imala pravo da spriječi ulazak stranca. Predmetna ograničenja nisu sprečavala podnosioca predstavke da slobodno živi i kreće se unutar teritorije njegovog stalnog boravka. Iako je ta teritorija bila mala podnosilac predstavke, strogo govoreći, nije bio u situaciji pritvora, niti je stvarno bio u kućnom pritvoru. Ovaj režim sankcija dozvoljavao je podnosiocu predstavke da traži izuzeća od zabrane ulaska ili tranzita i ta izuzeća su mu zaista i dozvoljena u dva navrata (iako ih on nije iskoristio). Shodno tome, podnosilac predstavke nije bio "lišen slobode" u smislu člana 5 stav 1.

Zaključak: ovaj dio predstavke je neprihvatljiv (očigledno neosnovan).

Član 41: Nije bilo zahtjeva za naknadu štete.

* [*Behrami and Behrami v. France and Saramati v. France, Germany and Norway*](#) (dec.) [GC], br. 71412/01 i 78166/01, 2. maj 2007, [Information Note no. 97](#).

** [*Al Jedda v. the United Kingdom*](#) [GC], br. 27021/08, 7. jul 2011, [Information Note no. 143](#).

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2013. godina.

Zvanični jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On nije obavezujući za Sud i Sud ne preuzima odgovornost za njegov kvalitet. Prevod se može preuzeti sa baze podataka o sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili sa bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud dostavio. Prevod se može reprodukovati za nekomercijalne svrhe pod uslovom da se navede puni naziv predmeta, sa gore navedenom izjavom o autorskim pravima i pominjanjem Fonda za ljudska prava. Ukoliko je namjera da se bilo koji dio ovog prevoda upotrijebi za komercijalne svrhe, molimo vas da se obratite na adresu publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.